

NVE

Reguleringsmyndigheten
for energi – RME

STATNETT SF
Postboks 4904 Nydalen
0423 OSLO

Vår dato: 29.06.2023

Vår ref.: 202110635-11 Oppgis ved henvendelse

Deres ref.: 21/00351

Statnett SF - Vedtak om overtredelsesgebyr – mangelfull rapportering og offentliggjøring av informasjon om rampingrestriksjoner på NordLink

1 Vedtak om overtredelsesgebyr

Reguleringsmyndigheten for energi (RME) fatter vedtak om overtredelsesgebyr:

- Statnett SF, org.nr. 962 986 633 pålegges å betale et overtredelsesgebyr til statskassen på 500 000 – femhundretusen – kroner for å ha overtrådt NEM¹ § 5-3 om offentliggjøring av innsideinformasjon og transparensforordningen² art. 11 nr. 3 om opplysninger om anvendelse av rampingrestriksjoner.
- Overtredelsesgebyret forfaller i sin helhet til betaling åtte uker fra vedtakstidspunktet.
- Ved forsinket betaling kan Statens innkrevingsentral kreve rente etter forsinkelsesrenteloven. Dette følger av lov om Statens innkrevingsentral § 7.

2 Korrespondanse i saken

RME varslet 24. april 2022 vedtak om overtredelsesgebyr for mangelfull rapportering og offentliggjøring av informasjon om rampingrestriksjoner på NordLink. Statnett SF (Statnett) har kommentert varselet i brev datert 18. mai 2022.

Statnett hadde kommentarer til varselet som RME ønsket å få utdypet ytterligere. I varselet viste RME til transparensforordningen art. 10 nr. 1 a) om at TSO skal rapportere endringer i planlagt utilgjengelighet over 100 MW. Riktig henvisning for plikten til å

¹ Forskrift om netregulering og energimarkedet (NEM), FOR-2019-10-24-1413

² Kommisjonsforordning (EU) nr. 543/2013 av 14. juni 2013 om innsending og offentliggjøring av opplysninger på markedene for elektrisk kraft og om endring av vedlegg I til europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 714/2009(transparensforordningen). Forordningen er inkorporert i norsk rett gjennom forskrift om vilkår for tilgang til nett for utveksling av elektrisk kraft over landegrensene, FOR-2006-12-20-1563.

E-post: rme@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 22 95 95 95, Internett:

www.nve.no/reguleringsmyndigheten

Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

publisere informasjon om rampingrestriksjoner er transparenforordningen art. 11 nr. 3. For å få saken godt opplyst, og før vi kunne treffe vedtak om at transparenforordningen art. 11 nr. 3 var brutt, ba vi i brev av 20. september 2022 Statnett om å gjøre rede for hvordan opplysningene var publisert med hensyn til informasjonen varselet gjelder. I brevet redegjorde RME også nærmere for hvorfor vi mener informasjonen om rampingrestriksjonene er å anse som innsideinformasjon. Statnett har utdypet sitt syn i brev av 14. oktober 2022.

Vi viser også til henvendelser fra RME om markedsinformasjon knyttet til rampingrestriksjonen på NordLink av 22. mars 2021 og 20. oktober 2021 og svar fra Statnett av 8. april 2021 og 15. november 2021 (Statnetts ref. 21/00351-1).

3 Sakens faktiske forhold

De nordiske TSO-ene har blitt enige³ om rampingrestriksjoner på 600 MW/time på alle HVDC kabler. Rampingrestriksjonen på NordLink ble satt til 300 MW/time i døgnmarkedet og intradagmarkedet fra oppstart av testdrift. Denne saken dreier seg om Statnetts mangelfulle offentliggjøring av informasjon til markedet om redusert ramping på NordLink.

Statnett SF (Statnett) har 8. april 2021 forklart at selskapet la ut relevant informasjon knyttet til NordLink på sine hjemmesider gjennom 2020 fram mot at kableen ble satt i drift i desember 2020. Den 4. november 2020 ble temaet rampingrestriksjoner omtalt for første gang på Statnetts hjemmesider, og Statnett ga da generell informasjon om samarbeidet med øvrige nordiske TSOer for å utvikle et nytt forslag til metode. Av hensyn til driftssikkerheten besluttet Statnett sent på høsten 2020 å redusere ramping på NordLink fra start av prøveperioden, som gikk fra 1. desember 2020 fram til mars 2021. Hensikten var å trappe opp til tillatt maksimum ramping på 600 MW/time etter hvert som man fikk driftserfaring med den nye kableen. Dette kommuniserte Statnett til markedet via Statnetts hjemmeside og Landsentralen sin meldingstjeneste den 18. november 2020. Dette ble gjort som en oppfølging av meldingen publisert på Statnett sin hjemmeside den 4. november 2020.

Statnett publiserte første markeds melding vedrørende rampingrestriksjonen på kableen på NUCS (NUCS-melding)⁴ 10. februar 2021. I denne NUCS-meldingen ble markedet informert om at Statnett og Tenneset var blitt enige om å øke tillatt ramping fra 300 til 600 MW/time. Statnett opplyste om at man måtte komme tilbake med gjennomføringsdato, men at gjennomføringen var ventet i løpet av to til fire uker.

Den 8. mars 2021 kl. 10.30 kom Statnett med ny informasjon på NUCS-plattformen. Denne gikk ut på at perioden med rampingrestriksjon på 300 MW/time måtte forlenges, og Statnett ville foreta en ny evaluering i juni. Tidspunkt for publisering av informasjon via

³ <https://www.statnett.no/for-aktorer-i-kraftbransjen/nyhetsarkiv/development-of-ramping-restrictions-for-hvdc-cables/>

⁴ Vi legger til grunn at NUCS meldinger publiseres automatisk på Entso-e sin transparenplattform (heretter 'Transparenplattformen').

Landssentralen sin meldingstjeneste var, etter det RME kan se, 5. mars 2021. Den samme informasjonen ble publisert på Statnetts hjemmeside 8. mars 2021 kl. 15.21.

NUCS-meldingen som ble publisert 8. mars 2021 hadde sluttid i slutten av juni. Statnett publiserte ny NUCS-melding først den 18. oktober 2021, altså tre måneder senere enn forespeilet. I den nye markedsmeldingen informerte Statnett om at tillatt ramping på NordLink ville økes til 600 MW/time fra 10. november 2021, og at det ville settes en sumbegrensning på NordLink og NorNed på 900 MW/time fra samme dato.

Statnett har 15. november 2021 forklart at opplysningen om at ny evaluering ville foretas i juni ble glemt i prosessen med å vurdere hvordan rampingen skulle håndteres fremover, og at ny informasjon derfor først ble publisert 18. oktober 2021.

Statnett påpekte at selskapet tilstreber å offentliggjøre innsideinformasjon så snart beslutninger er tatt, og informasjonen kan anses presis nok. Videre ser Statnett at informasjonen om NordLink kunne ha vært mer presis, i og med at det ikke ble gitt ny informasjon om at rampingrestriksjonen på 300 MW/time skulle fortsette å gjelde inntil ny beslutning ble tatt. Statnett mente likevel at markedet ikke hadde fått villedende informasjon, og at man må kunne legge til grunn at markedet forholder seg til siste volumbegrensning som er kommunisert, inntil nye tall for volumbegrensningen blir kommunisert.

4 Statnetts kommentarer til varselet og svar på RMEs forespørsel om ytterligere kommentarer

Statnett hadde ikke noe å bemerke til beskrivelsen av selve hendelsesforløpet. Statnett er enig i at selskapets håndtering av informasjon som knytter seg til rampingrestriksjonene på NordLink, i det tidsrommet varsel om vedtak omhandler, ikke var god nok. Statnett hadde likevel kommentarer til hvorvidt informasjon om rampingrestriksjoner er å anse som innsideinformasjon etter NEM, og om informasjonen skal publiseres etter transparensforordningen art. 10 nr. 1 a), slik RME har anført i varselet.

4.1 Statnetts kommentarer til om informasjonen er innsideinformasjon

I kommentarer til varselet anførte Statnett at det ikke er åpenbart hva som skal regnes som 'presis' informasjon etter definisjonen i NEM § 5-1. Statnett var enig i at rampingrestriksjonene er presise, men ikke virkningene av dem. Virkningen kommer først til syne i de timene hvor flyt på en kabel endrer seg mye som følge av endringer i markedsposisjonene i budområdene på hver side av kabelen. Videre stilte Statnett spørsmål ved om 300 MW/h i redusert rampingkapasitet på NordLink i det tidsrommet varselet om vedtak omhandlet, kunne sies å ha påvirket prisdannelsen "merkbar". Statnett mente samtidig at prisene i enkelttimer kan ha blitt påvirket.

Statnett påpekte at selskapet har utført analyser som viser at prisvirkningene av rampingrestriksjoner generelt er beskjedne.

Statnett anførte videre at mens reduksjoner i nettkapasiteten virker reduserende for utvekslingskapasiteten hele tiden, så kan rampingrestriksjonene medføre en reduksjon i

utvekslingskapasiteten dersom markedsposisjonene endres raskt og med store volum. Statnett mente at det derfor ikke er helt korrekt å sammenligne en rampingrestriksjon med en forbindelses nettkapasitet, fordi det da ikke tas hensyn til reell varighet av en reell begrensning av nettflyten.

RME var enig i dette, men mente likevel at det har vesentlig betydning for prisdannelsen hvor stor rampingrestriksjonen er. RME redegjorde derfor nærmere for hvorfor vi mener informasjonen er å anse som innsideinformasjon i brev av 20. september 2022. Vi presenterte også data som vi mener viste at det var timer hvor man på grunn av rampinghastigheten ikke greide å oppnå full eksport.

Statnett har utdypet sitt syn i brev av 14. oktober 2022, og bestred at informasjonen om rampingrestriksjoner på Nordlink var å betrakte som innsideinformasjon etter NEM. Statnett mener at det er forskjell på betydningen av en rampingrestriksjon på kraftmarkedet og markedsaktørens mulighet til å agere på informasjon om rampingrestriksjonen. Selve restriksjonen påvirker handelskapasitet og prisdannelse, mens informasjonen om restriksjonen ikke påvirker prisdannelsen. Hovedårsaken til at Statnett mener at prisdannelsen er upåvirket av informasjonen om rampingrestriksjonene, er at restriksjonene ikke påvirker vannverdiene merkbart. En rasjonell markedsaktør har derfor ingen nytte av informasjonen om rampingrestriksjoner som en del av grunnlaget for en beslutning om å inngå i en transaksjon eller inngi en handelsordre for et engrosenergiprodukt. Statnett er enige i at informasjon om overføringskapasitet er viktig for prisdannelsen om vannverdiene påvirkes, men mener derimot at informasjon om rampingrestriksjoner ikke kan påvirke vannverdiene. Statnett mener at rampingrestriksjoner skal publiseres, men de bør ikke betraktes som innsideinformasjon.

4.2 Statnetts kommentarer til krav til publisering av rampingrestriksjoner etter transparensforordningen

Statnett mente at en oppdatering av rampingrestriksjonene ikke definerer noe tidspunkt for planlagt utilgjengelighet. Dette er fordi Statnett ikke kan si noe om forventet hyppighet av ramping. Mens reduksjoner i nettkapasiteten virker reduserende for utvekslingskapasiteten hele tiden, medfører rampingrestriksjonen bare en reduksjon i utvekslingskapasiteten dersom markedsposisjonene endres raskt og med større volum enn restriksjonen.

Statnett påpekte derfor at selskapet hadde vanskelig for å se at rampingrestriksjoner skulle publiseres under transparensforordningens artikkel 10, og kunne heller ikke se at slik publisering var mulig. Statnett viste videre til transparensforordningens artikkel 11 nr. 3, som spesifikt krever publisering av rampingrestriksjoner. Statnett opplyste at selskapet publiserer informasjonen etter denne bestemmelsen i form av et PDF-dokument, men har ikke alltid har vært påpasselige med å oppdatere dokumentet.

RME var enig med Statnett i at det ikke var riktig å si at 300 MW var utilgjengelig i perioden hvor rampingen var redusert, og at transparensforordningen art. 10 nr. 1 a) ikke var riktig grunnlag for TSOenes rapporteringsplikt. Melding om rampingrestriksjoner skulle derfor ikke publiseres etter denne bestemmelsen, men etter transparensforordningen art. 11 nr. 3.

Etter det RME kunne se, var dokumentet som er tilgjengelig på Entso-E sin plattform publisert 2. desember 2021. For å få saken godt opplyst, og før vi kunne treffe vedtak om at transparensforordningen art. 11 nr. 3 ble brutt, ba vi i vårt brev av 20. september Statnett om å gjøre rede for hvordan dokumentet var oppdatert om informasjonen varselet gjelder.

I sitt svar av 14. oktober 2022 opplyste Statnett at selskapet publiserte norske og nordiske rampingrestriksjoner som en PDF-fil på ENTSO-Es transparensplattform i januar 2015. Informasjonen ble ikke oppdatert ved oppstart av NordLink, og heller ikke ved oppstart av North Sea Link. Først i desember 2021 ble informasjonen oppdatert med aktuelle restriksjoner som inkluderte nye overføringsforbindelser mellom Norge og andre synkronområder ifølge Statnett.

5 Relevante rettsregler

5.1 Markedsaktørenes plikt til å offentliggjøre innsideinformasjon

NEM § 5-3 stiller krav til markedsaktørenes publisering av innsideinformasjon.

NEM § 5-1 definerer innsideinformasjon. Fire vilkår må være oppfylt:

- Informasjonen må være presis.
- Informasjonen må direkte eller indirekte dreie seg om ett eller flere engrosenergiprodukter.
- Den må ikke være offentliggjort.
- Det må være sannsynlig at informasjonen kan påvirke prisen på et engrosenergiprodukt dersom den blir offentliggjort.

NEM § 5-3 første ledd inneholder en plikt for markedsaktører til å «effektivt og uten ugrunnet opphold offentliggjøre innsideinformasjon som de har om virksomhet eller anlegg som markedsaktøren selv, dens morselskap eller tilknyttet selskap

- a. helt eller delvis eier,
- b. helt eller delvis har driftsansvar for, eller
- c. kontrollerer»

Slik offentliggjøring omfatter etter NEM § 5-3 andre ledd «opplysninger om kapasitet og anvendelse av anlegg for produksjon, forbruk eller transmisjon av energi, herunder planlagte eller uforutsette utfall for disse anleggene».

I henhold til NEM § 5-3 sjetten ledd skal innsideinformasjon «som et minstekrav publiseres på en allment kjent plattform, dersom slik eksisterer, og gir den aktuelle markedsaktøren tilgang til bruk av tjenesten».

Ved innføring av markedsadferdsreglene i energilovforskriften⁵ ble det i merknad til bestemmelsen om publisering av innsideinformasjon presisert at det er viktig at

⁵ FOR-1990-12-07-959. Bestemmelsene ble først innført i energilovforskriften, for senere å overføres uten endring til NEM i forbindelse med at RME ble utpekt som uavhengig reguleringsmyndighet. Merknadene til de

insideinformasjon som publiseres skal gjøres kjent for alle aktører på samme tid, og på en ikke-diskriminerende måte.

Markedsaktør er i NEM § 5-1 definert som «Person, inkludert systemansvarlig nettselskap, som forestår produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling eller bruk av energi, og som inngår en eller flere kontrakter knyttet til et engrosenergiprodukt i ett eller flere engrosenergimarkeder». Statnett omfattes av denne definisjonen. Forarbeidene⁶ til forskriftsbestemmelsene om markedsadferd presiserer også at TSO omfattes av bestemmelsene.

5.2. TSOs plikt til å publisere informasjon om rampingrestriksjoner

Transparensforordningen⁷ gjelder som forskrift i Norge, se forskrift om elektrisk kraft over landegrensene § 1. Transparensforordningens bestemmelser spesifiserer hva slags informasjon som skal hentes inn av TSO-ene og når de ulike dataene skal rapporteres inn til Entso-E sin transparensplattform (heretter 'Transparensplattformen').

I varselet har vi vist til transparensforordningen art. 10 nr. 1 a) om at TSO skal rapportere endringer i planlagt utilgjengelighet over 100 MW. Riktig henvisning for plikten til å publisere informasjon om rampingrestriksjoner er transparensforordningen art. 11 nr. 3:

«In relation to direct current links, TSOs shall provide updated information on any restrictions placed on the use of available cross-border capacity including through the application of ramping restrictions or intraday transfer limits not later than one hour after the information is known to the ENTSO for Electricity»

5.3. RMEs myndighet til å ilegge overtredelsesgebyr

Overtredelsesgebyr er et virkemiddel for å sikre at markedsadferdsreglene i NEM forskriften etterlevs og håndheves effektivt. Hovedformålet med denne type reaksjon er den preventive virkningen, dvs. den er ment å forebygge at liknende overtredelser skjer igjen.

Energiloven⁸ § 10-7 om overtredelsesgebyr ble endret med virkning fra 1. juli 2021. Endringene var hovedsakelig av redaksjonell art, men det ble også gjort noen mindre endringer av innholdet i bestemmelsen. Overtredelsene i denne saken skjedde hovedsakelig i perioden november 2020 frem til 1. juli 2021 og tidligere versjon av bestemmelsen legges til grunn for vår vurdering, mens gjeldende bestemmelse om

opprinnelige bestemmelsene har derfor fremdeles relevans:

<https://lovdata.no/dokument/LTI/forskrift/2018-01-31-124>

⁶ <https://www.nve.no/Media/6713/oppsummering-h%C3%B8ringsuttalelser-energilovforskriften-kapittel-8-nve.pdf>

⁷ Kommisjonsforordning (EU) nr. 543/2013 av 14. juni 2013 om innsending og offentliggjøring av opplysninger på markedene for elektrisk kraft og om endring av vedlegg I til europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 714/2009 (Transparensforordningen)

⁸ Lov om produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi m.m. (energiloven), LOV-1990-06-29-50.

overtredelsesgebyr i energiloven § 10-7 legges til grunn for vurdering av overtredelser etter det.

I henhold til tidligere versjon av energiloven § 10-7 annet ledd nr. 2 kunne reguleringsmyndigheten ilegge overtredelsesgebyr til den som forsettlig eller uaktsomt overtrer eller medvirker til overtredelse av blant annet forskrifter, når det er særskilt bestemt at overtredelse kan medføre overtredelsesgebyr.

I NEM § 8-3 er det særskilt bestemt at RME kan ilegge overtredelsesgebyr til den som forsettlig eller uaktsomt overtrer eller medvirker til overtredelse av NEM § 5-3. Det er videre særskilt bestemt i forskrift om elektrisk kraft over landegrensene § 4, som inkorporerer transparensforordningen, at den som forsettlig eller uaktsomt overtrer bestemmelsene i forskriften kan ilegges overtredelsesgebyr, se energiloven § 10-7 og § 10-6 annet ledd.

For overtredelser som har skjedd etter 1. juli 2021 følger reguleringsmyndighetens hjemmel til å ilegge overtredelsesgebyr av gjeldende bestemmelse i energiloven § 10-7 annet ledd nr. 4. Det følger av bestemmelsen at reguleringsmyndigheten kan ilegge overtredelsesgebyr etter reglene i forvaltningsloven § 44 til den som forsettlig eller uaktsomt overtrer forskrift, når det i forskriften er særskilt bestemt at overtredelse kan medføre overtredelsesgebyr⁹.

Det vises som nevnt over til at det i NEM § 8-3 er særskilt bestemt at den som forsettlig eller uaktsomt overtrer eller medvirker til overtredelse av NEM § 5-3 kan ilegges overtredelsesgebyr, og at det i forskrift om elektrisk kraft over landegrensene § 4 er særskilt bestemt at den som overtrer bestemmelsene i forskriften kan ilegges overtredelsesgebyr. Dersom bestemmelser som nevnt i energiloven § 10-7 annet ledd nr. 4 er overtrådt av noen som har handlet på vegne av et foretak, kan overtredelsesgebyr ilegges foretaket etter reglene i forvaltningsloven¹⁰ § 44, jf. § 46. Ved avgjørelsen av om overtredelsesgebyr skal ilegges et foretak og ved individuell utmåling av gebyret, kan det særlig legges vekt på blant annet momentene i forvaltningsloven § 46 annet ledd.

RME legger til grunn at det er et vilkår for å kunne ilegge overtredelsesgebyr overfor foretak at den eller de som har opptrådt på vegne av foretaket, har utvist alminnelig uaktsomhet. Dette følger av forvaltningsloven § 46 første ledd.¹¹ Kravet til subjektiv skyld

⁹ Etter fvl. § 44 annet ledd kan overtredelsesgebyr ilegges etter faste satser eller utmåles i det enkelte tilfelle innenfor en øvre ramme som må fastsettes i eller i medhold av lov. Departementet kan gi forskrift om slike rammer. En slik forskrift som definerer øvre ramme eller satser er ikke vedtatt for bestemmelsene vi her varsler overtredelsesgebyr for. I henhold til en tolkningsuttalelse fra lovavdelingen datert 13. desember 2022 til Barne- og familiedepartementet drøfter lovavdelingen betydningen av at slike øvre rammer ikke er vedtatt. Vi viser til vurderingene som fremkommer der, som i stor grad er parallelle med tilfellet i vår sak. Etter RMEs vurdering har vi fortsatt hjemmel til å ilegge overtredelsesgebyr, til tross for at det i strid med fvl. § 44 annet ledd ikke er vedtatt en øvre ramme for overtredelsesgebyr for brudd på de relevante bestemmelsene.

¹⁰ Lov om behandlingsmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven), LOV-1967-02-10.

¹¹ Se Høyesteretts dom av 15. april 2021 (HR-2021-797-A) og den tolkningen som ble lagt til grunn av EMDs storkammeravgjørelse i G.I.E.M. S.r.l med flere mot Italia. Denne rettspraksisen førte til at den tidligere generelle regelen i forvaltningsloven § 46 første ledd ble endret sommeren 2022 til å kreve uaktsomhet som skyldkrav for at administrativ foretakssanksjon skal kunne ilegges

kan også være oppfylt der det kan påvises at selskapet er ansvarlig ved anonyme eller kumulative feil.

I rettspraksis¹² er det oppstilt et skjerpet beviskrav for ileggelse av overtredelsesgebyr. Det kreves kvalifisert sannsynlighetsovervekt. Tilsvarende legges til grunn i forarbeidene¹³ til energiloven § 10-7, der departementet legger til grunn at siden overtredelsesgebyr er en administrativ sanksjon, er det bevismessig et krav om kvalifisert sannsynlighetsovervekt. RME legger til grunn at dette beviskravet gjelder ved vurderingen av både subjektive og objektive vilkår, og ved vektlegging av skyldgraden som ledd i utmålingen av reaksjon.

6 RMEs vurdering

6.1 Informasjon om rampingrestriksjonen på NordLink er innsideinformasjon

For at opplysninger skal være innsideinformasjon, må fire vilkår være oppfylt, se NEM § 5-1 og punkt 5.1 over.

Statnett mener at hva som er å betrakte som 'presis' informasjon etter definisjonen i NEM § 5-1 ikke er åpenbart. Statnett er enig i at rampingrestriksjonene er presise, men ikke virkningene av dem. Statnett anfører at virkningen først kommer til syne i de timene hvor flyt på en kabel endrer seg mye som følge av endringer i markedsposisjonene i budområdene på hver side av kabelen. Slike endringer kan skje hyppig eller sjelden.

Begrepet 'presis informasjon' er definert i NEM § 5-1. Det følger av bestemmelsen at informasjonen er å anse som presis dersom det med rimelighet kan ventes at omstendigheten vil inntreffe. Informasjonen skal være spesifikk nok til at det skal være mulig å trekke en slutning om omstendighetens mulige påvirkning på prisen på et engrosenergiprodukt. I vurderingen av om informasjonen er presis er det imidlertid ikke relevant å vurdere potensiell priseffekt av informasjonen¹⁴.

Rampingrestriksjoner legger begrensninger på hvor stor flytendring som tillates rundt timeskift. Redusert ramping vil kunne redusere markedsflyten mellom to budområder, og vil derfor kunne medføre større prisforskjeller i enkelttimer. Det er derfor mulig å trekke en slutning om rampingrestriksjonens mulige påvirkning på prisen. Det kunne også med rimelighet forventes at rampingrestriksjonen ville kunne begrense utvekslingskapasiteten i perioden vedtaket gjelder. RME mener derfor at informasjonen oppfyller det første vilkåret i definisjonen av innsideinformasjon i NEM § 5-1, om at informasjonen må være presis. Kravet til virkning ligger i det siste vilkåret i definisjonene av innsideinformasjon, hvor det stilles krav til at det skal være sannsynlig at informasjonen kan påvirke prisen på et engrosenergiprodukt merkbart, dersom den blir offentliggjort. Dette er vurdert nærmere nedenfor.

¹² Rt. 2012 side 1556, lagt til grunn at det generelt gjelder et minstekrav om «klar sannsynlighetsovervekt» ved vilkår for ileggelse av administrative sanksjoner som har karakter av straff etter EMK artikkel 6.

¹³ Prop. 100 L (2019-2020) punkt 5.2.1. til endringer i energiloven (administrative reaksjoner og sanksjoner) energiloven § 10-7.

¹⁴ [ACER_Guidance_on_REMIT_application_6th_Edition_Final.pdf \(europa.eu\)](https://ec.europa.eu/energy/sites/default/files/2018/06/ACER_Guidance_on_REMIT_application_6th_Edition_Final.pdf)

Videre er det et krav at den presise informasjonen «direkte eller indirekte vedrører ett eller flere engrosenergiprodukter». Et engrosenergiprodukt er etter § 5-1 første ledd «[e]ngroskontrakter for fysisk levering av elektrisk energi, samt kontrakter til sluttbrukere med en forbrukskapasitet på minst 600 GWh årlig». Utvekslingskapasiteten på NordLink inngår i den europeiske markedskoblingen og kan ha betydning for prisdannelsen både i intradag og døgnmarkedet. Informasjonen om rampingrestriksjon vedrører dermed ett eller flere engrosenergiprodukter. Informasjonen er i utgangspunktet ikke kjent for andre enn beslutningstakerne, og inntil den er delt i offentligheten på en tilstrekkelig måte, anses den ikke som offentliggjort.

Det fjerde vilkåret er at det er sannsynlig at informasjonen kan påvirke prisen på et engrosenergiprodukt merkbart dersom den blir offentliggjort.

NordLink har en kapasitet på 1400 MW. RME mener at forskjellen mellom 300 MW/time og 600 MW/time i rampingrestriksjon utgjør en vesentlig del av overføringskapasiteten på kabelen. RME vurderer det derfor slik at det er sannsynlig at informasjon om rampingrestriksjonen kan påvirke prisen på et engrosenergiprodukt merkbart.

Periodene hvor Statnett ikke anses å ha publisert innsideinformasjon effektivt og uten ugrunnet opphold er oppgitt nedenfor i vedtakets punkt 6.4. Siden det dreier seg om relativt lange perioder, mener RME at det er sannsynlig at informasjon om redusert ramping ville ha påvirket prisen på et engrosenergiprodukt merkbart i løpet av disse periodene. Vi har gjort analyser som viser at rampingrestriksjonen begrenser flyten i periodene. Vi mener dette underbygger at informasjonen om redusert ramping ville kunne påvirket prisen.

Statnett har påpekt at mens reduksjoner i nettkapasiteten virker reduserende for utvekslingskapasiteten hele tiden, så kan rampingrestriksjonene medføre en reduksjon dersom markedsposisjonene endres raskt og med store volum. Statnett mener at det ikke er helt korrekt å sammenligne rampingrestriksjon med en forbindelses nettkapasitet, fordi det da ikke tas hensyn til reell varighet av en reell begrensning av nettflyten.

RME er enig i dette. Det er kun i situasjoner hvor flyten endres med mer enn 300 MW at rampingrestriksjonen har betydning. RME mener likevel at det har vesentlig betydning hvor stor rampingrestriksjonen er. Med 600 MW/time kan man snu flyten fra full eksport til full import i løpet av 5 timer. Med 300 MW/time tar det dobbelt så lang tid. Restriksjonen vil ha betydning i timer hvor prisforskjellen tilsier at flyten skulle vært endret med mer enn 300 MW

Statnett stiller spørsmål ved om det er sannsynlig at restriksjonen kan påvirke prisen merkbart, men skriver at de ser at prisene i enkelttimer kan ha blitt påvirket.

Vi viser til vårt brev av 20. september 2022 for nærmere beskrivelse av periodene hvor informasjonen har vært mangelfull.

Statnett hevder at informasjon om rampingrestriksjonen ikke påvirker prisdannelsen, fordi restriksjonen ikke påvirker vannverdiene merkbart. Statnett er enige i at informasjon om overføringskapasitet er viktig for prisdannelsen om vannverdiene påvirkes, men mener derimot at informasjon om rampingrestriksjoner ikke kan påvirke vannverdiene. Statnett

mener at informasjonen om rampingrestriksjoner ikke er å betrakte som innsideinformasjon, da den ikke er relevant for handel og ikke kan benyttes av en rasjonell aktør som underlag for økonomiske beslutninger.

Redusert ramping begrenser flyten, og vi mener derfor at rampingrestriksjonen på 300 MW/time vil kunne gi større prisforskjeller enn dersom restriksjonen var på 600 MW/time. RME mener også at rampingrestriksjonen har betydning for hvor mye som kan importeres eller eksporteres i perioder hvor flyten snur ofte. Dersom aktørene var kjent med begrensningen, og forventet at den ville virke i et visst antall timer, kan det derfor etter RMEs vurdering ikke utelukkes at vannverdiene ville kunne påvirkes. Det er også aktører i kraftmarkedet, blant annet store forbrukere og tradere, som ikke agerer basert på egne vannverdier.

Budgivningen i auksjonen mellom NO2 og Storbritannia via North Sea Link er basert på prisforventninger i denne auksjonen i forhold til prisforventninger i den felleseuropeiske døgemarkedsauksjonen (SDAC). RME mener at rampingrestriksjonen kan påvirke prisforventningen i enkelte timer, fordi prisforskjellene kan bli større når det tar lenger tid å snu flyten. Videre kan prisene i døgemarkedet påvirke handel i etterfølgende tidsrammer, og det er derfor viktig å kjenne til faktorer som har begrenset flyten.

Rampingrestriksjoner inngår som en betingelse i prisberegningen i døgemarkedet, og påvirker priser og flyt. Det er derfor viktig at informasjonen publiseres effektivt og uten ugrunnet opphold, både fordi markedsaktørene skal ha tilgang til informasjon som har betydning for prisdannelsen så tidlig som mulig, og fordi de skal ha tilgang til informasjonen samtidig.

Kravet til å publisere innsideinformasjon effektivt og uten ugrunnet opphold er blant annet satt for å redusere risikoen for at en eller noen få aktører får kjennskap til informasjon som andre ikke har, og dermed oppnår en informasjonsfordel. Også av hensyn til dette mener RME at det er viktig å håndtere informasjon om rampingrestriksjoner som innsideinformasjon.

RME ser hen til veiledningen fra ACER ved tolkning av forskriftsbestemmelsene i NEM. I veiledningen er det presisert at det er tilstrekkelig at det er sannsynlig at informasjonen kan ha merkbar priseffekt, og ikke et krav at den faktisk har hatt det for at dette vilkåret skal anses som oppfylt.

RME mener det var sannsynlig at informasjonen kunne påvirke prisene merkbart i enkelte timer, og mener at det er grunnlag for å opprettholde konklusjonen om at informasjon om rampingrestriksjonen kan ha hatt merkbar prispåvirkning.

6.2 Informasjon om rampingrestriksjonen på NordLink skal publiseres

Etter transparensforordningen art. 11 nr. 3 skal TSO oppdatere opplysninger om anvendelse av rampingrestriksjoner.

Av hensyn til driftssikkerheten besluttet Statnett sent på høsten 2020 å redusere ramping på NordLink fra start av prøveperioden som gikk fra 1. desember 2020 fram til mars 2021. De nordiske TSO-ene har blitt enige om rampingrestriksjoner på 600 MW/time på alle HVDC

kabler. Rampingrestriksjonen på NordLink ble satt til 300 MW/time i døgnmarkedet og intradagmarkedet fra oppstart av testdrift.

Statnett publiserte i januar 2015 norske og nordiske rampingrestriksjoner som en PDF-fil på ENTSO-Es transparensplattform. Først i desember 2021 ble informasjonen oppdatert med aktuelle restriksjoner som inkluderer nye overføringsforbindelser mellom Norge og andre synkronområder. Informasjonen skulle ha blitt oppdatert med den aktuelle begrensningen på NordLink.

6.3 Krav til publisering på allment kjent plattform

Statnett har oppgitt at selskapet generelt kommuniserer markedssensitiv informasjon på NUCS. I tillegg sendes det ut en melding via Statnetts meldingstjeneste om at slik informasjon er publisert. Meldingen går til en adresseliste som interessenter kan melde seg på. Mer prosjekttrettet informasjon legges i hovedsak ut på Statnetts hjemmeside, med tilleggsinformasjon på NUCS for det som vurderes som markedssensitivt. Statnetts intensjon er å sørge for at markedssensitiv informasjon er tilgjengelig på NUCS før den kommuniseres via andre kanaler.

Innsideinformasjon skal etter NEM § 5-3 som et minstekrav publiseres på en allment kjent plattform, forutsatt at det finnes minst én slik plattform, og at denne er tilgjengelig for markedsaktøren. De nordiske TSO-ene har etablert NUCS for publisering av informasjon til markedet. Denne plattformen tilfredsstiller kravene til allment kjent plattform. Det er ikke tilstrekkelig at innsideinformasjon publiseres på egen hjemmeside eller via egen meldingstjeneste.

Når det gjelder rapporteringskravene i henhold til transparensforordningen, så legger vi til grunn at NUCS-meldinger publiseres automatisk på Transparensplattformen.

RME legger vekt på at innsideinformasjon som publiseres skal gjøres kjent for alle aktører på samme tid, og på en ikke-diskriminerende måte. Statnett må publisere innsideinformasjon på NUCS (eller annen allment kjent plattform) før informasjonen eventuelt gjøres kjent på selskapets hjemmesider eller via meldingstjenesten.

6.4 Vurdering av om informasjonen er publisert effektivt og uten ugrunnet opphold

6.4.1 Perioden fra 4. november 2020 frem til NUCS-melding av 10. februar 2021

Statnett informerte markedet om rampingrestriksjonen på sin hjemmeside den 4. november 2020, og på sin hjemmeside og via meldingstjenesten den 18. november 2020. Informasjonen ble publisert på NUCS 10. februar 2021, og det er først på dette tidspunktet Statnett oppfyller kravet til effektiv publisering i NEM § 5-3 og til rapportering i transparensforordningen art. 11 nr. 3. Statnett har dermed hatt innsideinformasjon i over tre måneder, i perioden fra 4. november 2020 til 10. februar 2021, uten å publisere denne på en effektiv måte. RME mener at informasjonen om rampingrestriksjonen på NordLink ikke har vært publisert effektivt i perioden fra 4. november 2020 og 10. februar 2021. **Dette innebærer brudd på kravet til å publisere innsideinformasjon effektivt og uten ugrunnet opphold. Det er også et brudd på kravet til å oppdatere opplysninger om anvendelse av rampingrestriksjoner.**

6.4.2 Perioden frem til NUCS-melding av 8. mars 2021

I NUCS-meldingen av 10. februar 2021 ble markedet informert om at Statnett og Tennet var blitt enige om å øke tillatt ramping fra 300 til 600 MW/time. Statnett opplyste om at selskapet måtte komme tilbake med gjennomføringsdato, men at det var forventet gjennomføring i løpet av to til fire uker. Den 8. mars 2021 kl. 10.30 ble ny informasjon om gjennomføring av endring i rampingrestriksjonen publisert på NUCS. Etter det RME kan se, ble denne informasjon publisert via meldingstjenesten den 5. mars 2021, altså tre dager tidligere. Det fremstår som klart at Statnett har hatt innsideinformasjon i perioden fra 5. mars 2021 til 8. mars 2021 uten å publisere denne på en effektiv måte, eller rapportere etter transparensforordningen. **Også dette innebærer brudd på kravet til å publisere innsideinformasjon effektivt og uten ugrunnet opphold. Det er også et brudd på kravet til å oppdatere opplysninger om anvendelse av rampingrestriksjoner.**

6.4.3 Perioden frem til NUCS-melding av 18. oktober 2021.

I NUCS-meldingen av 8. mars 2021 har Statnett oppgitt at økning i tillatt ramping var utsatt, og at ny vurdering ville gjøres i juni. Markedsmeldingen hadde sluttid 30. juni 2021. Statnett publiserte imidlertid ny markedsmelding på NUCS først 18. oktober 2021.

Ifølge Statnett har ikke markedet fått villedende informasjon ved at markedsmeldingen som hadde sluttid i juni ikke ble oppdatert før i oktober, fordi markedet angivelig forholder seg til siste kommuniserte volumbegrensning. RME er uenig og mener at Statnett må oppfylle sin forpliktelse til å publisere innsideinformasjon «effektivt og uten ugrunnet opphold». I dette ligger at markedsmeldinger må oppdateres innen oppgitt sluttid, og så snart Statnett har informasjon som er tilstrekkelig presis. Den 13. september 2021 holdt Statnett og RME et møte for å følge opp Statnett som utenlandskonsesjonær. I dette møtet opplyste Statnett at nye rampingrestriksjoner var planlagt i drift fra 9. november 2021. Fra og med denne datoen var det planlagt at rampingrestriksjonen på NordLink kunne settes til 600–1000 MW/time, og at det ville settes en sumbegrensning på NordLink og NorNed på 900 MW/time. Beslutningen om å forlenge perioden med 300 MW/time til nye nordiske rampingrestriksjoner var på plass og NordLink kunne inngå i en sumrestriksjon, var tatt av Statnett i april 2021. Dette kom også frem på møtet 13. september.

RME mener på bakgrunn av denne informasjonen at Statnett allerede i april burde informert markedet om at perioden med rampingrestriksjon på 300 MW/time ville forlenges. **RME mener at Statnett ikke har overholdt sin plikt til å publisere innsideinformasjon uten ugrunnet opphold. Det er også brudd på kravet til å oppdatere opplysninger om anvendelse av rampingrestriksjoner.**

I meldingen som Statnett publiserte 18. oktober 2021, ble tidspunktet for økning av tillatt ramping satt til 10. november 2021, ikke 9. november 2021 slik Statnett la fram i septembermøtet med RME. Videre ble rampingrestriksjonen på NordLink oppgitt til 600 MW/time, og ikke til 600–1000 MW/time.

Selv om den faktiske beslutningen om endringer i rampingrestriksjonen avviker noe fra informasjonen RME fikk i møtet den 13. september 2021, mener RME at Statnett burde publisert informasjon om planlagt tidspunkt for endringer i rampingrestriksjonen før 18.

oktober 2021. Blant annet viser vi til ACERs veiledning¹⁵ hvor det legges til grunn at informasjonen er tilstrekkelig presis når det er realistiske utsikter til at forholdet vil oppstå. **RME mener at Statnett har brutt kravet til å publisere insideinformasjon uten ugrunnet opphold.**

Videre skriver Statnett i sitt svar av 8. april 2021 at RME jevnlig har fått informasjon fra Statnett i perioden før generell publisering. RME gjør oppmerksom på at uavhengig av om RME har blitt informert, er det Statnett som skal vurdere om informasjon er insideinformasjon og som har ansvar for å oppfylle krav til offentliggjøring av informasjon til markedet (NEM § 5-3).

7 Vurdering av overtredelsesgebyr

7.1 Statnett har handlet uaktsomt

Reguleringsmyndigheten kan ilegge overtredelsesgebyr etter reglene i forvaltningsloven § 44, jfr. § 46 til den som forsettlig eller uaktsomt overtrer eller medvirker til overtredelse av NEM § 5-3, jf. NEM § 8-3 og energiloven § 10-7 annet ledd nr. 4. Videre, bestemmer forskrift om elektrisk kraft over landegrensene § 4, som inkorporerer transparensforordningen, at den som forsettlig eller uaktsomt overtrer bestemmelsene i forskriften kan ilegges overtredelsesgebyr, jf. energiloven § 10-7 annet ledd nr. 4 og § 10-6 annet ledd.

Kravet til uaktsomhet innebærer at den ansvarlige må ha visst eller burde ha visst at handlingen var ulovlig.

Som omtalt under i varselets punkt 7.2.2, under vurderingen av grovhet og varighet, mener vi at vilkåret om subjektiv skyld er oppfylt i denne saken; at Statnett har opptrådt uaktsomt ved å blant annet ikke ha laget gode rutiner for håndtering og offentliggjøring av insideinformasjon og rapportering etter transparensforordningen.

7.2 Vurderingsmomenter for om overtredelsesgebyret skal ilegges og for hvordan det skal utmåles

Avgjørelsen av om overtredelsesgebyr skal ilegges eller ikke, skal skje etter en samlet vurdering. Forvaltningsloven § 46 og tidligere versjon av energiloven § 10-7 femte ledd angir en rekke hensyn som kan tillegges vekt. Det kan tas hensyn til følgende momenter når vi skal avgjøre om det skal ilegges overtredelsesgebyr, og hvordan det skal utmåles:

- sanksjonens preventive virkning
- overtredelsens grovhet, og om noen som handler på vegne av foretaket, har utvist skyld
- om foretaket ved retningslinjer, instruksjon, opplæring, kontroll eller andre tiltak kunne ha forebygget overtredelsen
- om overtredelsen er begått for å fremme foretakets interesser

¹⁵ <https://documents.acer-remiteu/category/guidance-on-remiteu/>, kapittel 3.3.1 “Information of a precise nature”

- om foretaket har hatt eller kunne oppnådd noen fordel ved overtredelsen
- om det foreligger gjentakelse
- foretakets økonomiske evne
- om andre reaksjoner som følge av lovbruddet blir ilagt foretaket eller noen som har handlet på vegne av det, blant annet om noen enkeltperson blir ilagt administrativ sanksjon eller straff

Nedenfor går vi gjennom vurderingsmomentene og deres betydning i saken.

7.2.1 Sanksjonens preventive virkning

Vi mener at et overtredelsesgebyr vil ha en preventiv virkning. Våre oppfordringer til Statnett i møter om å offentliggjøre informasjon om ramping til markedet har ikke hatt den nødvendige effekt, noe som taler for at en strengere reaksjon er nødvendig for å forebygge fremtidige overtredelser. Også allmennpreventive hensyn taler for overtredelsesgebyr. Et overtredelsesgebyr i denne saken vil også gjøre tydelig myndighetenes forventninger til markedsaktører om å ha gode rutiner for håndtering og offentliggjøring av innsideinformasjon.

7.2.2 Overtredelsens grovhet, og om noen som handler på vegne av foretaket, har utvist skyld

Statnetts opptreden i denne saken utgjør brudd på kravet til å offentliggjøre innsideinformasjon effektivt og uten ugrunnet opphold. Informasjon om overføringskapasitet, inkludert rampingrestriksjoner, har betydning for prisdannelsen i markedet. Etter vår oppfatning vil rampingrestriksjonen på NordLink kunne påvirke markedsaktørenes prisforventninger. RME mener derfor det er viktig at markedsaktørene har så lik og presis informasjon om overføringskapasiteten som mulig. Manglende etterlevelse av NEM § 5-3 og transparensforordningen art. 11 nr. 3 anses som alvorlig fordi det fører til fragmentert publisering av innsideinformasjon og svekker transparensen i markedet.

Selskapet har ved to anledninger publisert informasjon på egen hjemmeside eller meldingstjeneste før publisering på NUCS-plattformen. I tillegg har Statnett hatt informasjon om endring av rampingrestriksjoner i en lang periode før informasjonen ble offentliggjort. Statnett har bekreftet i epost til oss 8. april 2021 at Statnett jevnlig har gitt informasjon til RME i denne perioden før generell publisering. Dette synliggjør at Statnett har sittet med innsideinformasjon uten å informere markedet. Forsinket offentliggjøring av rampingrestriksjoner fra Statnetts side er ikke et engangstilfelle, og det vurderer vi som svært uheldig. For det første tok det tre måneder fra Statnett gjorde innsideinformasjonen kjent på sin hjemmeside og meldingstjenesten til innsideinformasjonen ble publisert på NUCS (perioden fra 4. november 2020 til publisering på NUCS 10. februar 2021). Deretter satt Statnett på innsideinformasjon i tre dager før denne ble publisert på en effektiv måte på NUCS. (Informasjonen ble gjort kjent via Statnetts meldingstjeneste 5. mars 2021 og publisert på NUCS 8. mars 2021). Etter dette hadde Statnett allerede i april 2021 innsideinformasjon om at gjeldende rampingrestriksjon på 300 MW/time ville forlenges,

uten at markedet ble informert. Volumbegrensningene beskrevet i møte med oss 13. september 2021 ble heller ikke meddelt markedet før 18. oktober 2021.

Vi mener at Statnett har opptrådt uaktsomt, slik at vilkåret om subjektiv skyld er oppfylt her.

Overtredelsene er klanderverdige da den manglende etterlevelsen av markedsadferdsregelverket synes å være et resultat av at Statnett ikke har laget gode rutiner for håndtering og offentliggjøring av innsideinfo og rapportering etter transparensforordningen. Vi forventer at markedsaktørene har kjennskap til og følger gjeldende markedsadferdsregelverk. Det betyr at Statnett på forhånd skal ha etablert nødvendige rutiner og systemer for når en hendelse må offentliggjøres til markedet eller rapporteres på Transparensplattformen. Selskapet må sørge for at rutinene følges på en måte som kan forventes av en profesjonell markedsaktør. RME har vurdert Statnetts anførsler og konkludert med at brudd på NEM-forskriften og transparensforordningen i denne saken kunne vært unngått dersom Statnetts egne rutiner for publisering av markedsinformasjon og rapportering til Transparensplattformen hadde vært bedre. På bakgrunn av dette er RMEs vurdering at graden av utvist skyld tilsier at Statnett ilegges overtredelsesgebyr for ovennevnte overtredelser.

7.2.3 Om foretaket ved retningslinjer, instruksjon, opplæring, kontroll eller andre tiltak kunne ha forebygget overtredelsen

Statnett har ikke greid å vise til at selskapet har tilstrekkelige rutiner eller retningslinjer som kunne ha forebygget bruddene på regelverket for markedsadferd og transparens. Statnett har forklart at opplysningen av 8. mars 2021 om at ny evaluering av rampingrestriksjonene skulle gjøres i juni, beklageligvis ble «avglemt i den videre prosessen og ny oppdatering ble først sendt ut 18. oktober». Vårt spørsmål om hvilke rutiner Statnett har for å publisere innsideinformasjon i markedet, ble besvart med at selskapet har «målsetting» om å formidle innsideinfo som følge av beslutninger i selskapet via NUCS først, og en innrømmelse av at selskapet i denne saken ikke klarte å leve opp til denne målsettingen. Statnett har skrevet i sitt siste brev til oss at selskapet har iverksatt tiltak for å se over og forbedre prosesser for publisering av markedsinformasjon. Alt dette tyder på at Statnett har mangelfulle rutiner for publisering av markedsinformasjon, og antagelig mangler tiltak i etterkant av alvorlige hendelser som bøter på skadene.

7.2.4 Om overtredelsen er begått for å fremme foretakets interesser

RME mener at overtredelsen verken er begått med overlegg, eller for å fremme foretakets interesse.

7.2.5 Om foretaket har hatt eller kunne oppnådd noen fordel ved overtredelsen

Det er ingenting som tyder på at Statnett har hatt inntekter som følge av overtredelsene.

Vi mener imidlertid at Statnett har hatt besparelser ved at de ikke har brukt nødvendige ressurser på å etablere gode rutiner og sikre at regler for markedsadferd og transparens blir etterlevd.

7.2.6 Om det foreligger gjentakelse

Som omtalt over i punkt 7.2.2, under vurderingen av grovhet og varighet, er forsinket offentliggjøring av rampingrestriksjonene fra Statnetts side ikke et engangstilfelle.

Samtidig er det viktig å påpeke at RME ikke har fattet vedtak eller sanksjonert samme type brudd overfor Statnett tidligere.

7.2.7 Foretakets økonomiske evne

Vurderingsmomentet er relevant primært for utmålingen og kommenteres under 5.3

Om andre reaksjoner som følge av lovbruddet blir ilagt foretaket eller noen som har handlet på vegne av det, blant annet om noen enkeltperson blir ilagt administrativ sanksjon eller straff

Ved overtredelse av NEM § 5-3, er RME gitt myndighet til å gi pålegg om retting (jf. NEM § 8-1) eller ilegge overtredelsesgebyr, se NEM § 8-3. Ettersom overtredelsesgebyr knytter seg til forhold i fortiden, er det denne reaksjonen som er aktuell.

Det er her ikke aktuelt å reagere overfor noen enkeltperson, og Statnett er det eneste pliktsubjektet. Det er heller ikke aktuelt å ilegge Statnett andre reaksjoner som følge av overtredelsen enn overtredelsesgebyr.

Det at foretaket er det eneste aktuelle pliktsubjektet, taler for å ilegge foretaket overtredelsesgebyr.

8 RMEs konklusjon

8.1 Statnett ilegges overtredelsesgebyr

Statnett har ikke bestridt sakens fakta. I denne saken mener RME at det foreligger klar sannsynlighetsovervekt for at vilkårene for ileggelse av overtredelsesgebyr er oppfylt, både når det gjelder vilkåret om objektiv overtredelse av bestemmelsene i NEM § 5-3 og transparensforordningen art. 11 nr. 3, og for vilkåret om subjektiv skyld, som redegjøres nærmere for i punkt 1 og 7.2.2.

Vi mener bruddene som er avdekket er alvorlige i lys av virksomhetens karakter og betydning for markedet, og innebærer betydelig risiko for svekket transparens i markedet.

Etter en helhetsvurdering basert på overtredelsenes varighet, karakter og alvorlighetsgrad, samt hensynet om å forebygge tilsvarende overtredelser i fremtiden, har RME kommet til at det er nødvendig å reagere med overtredelsesgebyr.

Fastsettelse av gebyret størrelse

Ved vurdering av gebyrets størrelse skal det legges vekt på de samme vurderingsmomentene som er gjennomgått i vedtakets punkt 7.2. Vi viser derfor til vurderingene over. Overtredelsesgebyret skal være virkningsfullt, stå i rimelig forhold til overtredelsen og virke avskrekkende. Dette innebærer at RME skal gjøre en konkret, skjønnsmessig vurdering i hvert enkelt tilfelle.

Hovedhensynet bak plikten til å offentliggjøre innsideinformasjon er å sikre god transparens og unngå fragmentert publisering av innsideinformasjon. Konsekvensen av mangelfulle oppdateringer av rampingrestriksjoner kan være at prisforventningene til aktørene i kraftmarkedet blir feil. Det er derfor viktig at hele markedet får denne informasjonen så fort som mulig, og til samme tid.

Statnett avviser at markedet har fått villedende informasjon fordi rampingrestriksjonen ikke er oppdatert. De viser til at markedet angivelig forholder seg til siste volumbegrensning som er kommunisert, inntil nye tall for volumbegrensningen blir kommunisert. RME deler ikke denne forståelsen. Gitt Statnetts betydningsfulle rolle i markedet er det viktig at Statnett gir informasjon som kan påvirke prisdannelsen i markedet rettidig og på en så presis måte som mulig. Overtredelsen kan derfor ikke anses som ubetydelig.

Det er videre snakk om regelbrudd som er forårsaket av enten svikt i eksisterende rutiner eller mangel på slike rutiner. Det er Statnetts ansvar å sette seg inn i de gjeldende reglene for markedsadferd og transparens, ha tilfredsstillende rutiner for publisering av markedsinformasjon og for rapportering av data til Transparensplattformen, og å sørge for at de som handler på vegne av foretaket, også følger disse rutinene. RME understreker betydningen av Statnetts rolle med hensyn til prisdannelsen i kraftmarkedet.

RME har ikke fattet vedtak eller sanksjonert samme type brudd overfor Statnett tidligere. Vi har tidligere konstatert brudd på transparensforordningen, men ikke på samme bestemmelsen som i denne saken. Ved utmåling av gebyr legger RME vekt på at selv om det i denne konkrete saken foreligger gjentakelse, så er det ikke en gjentakelse av forhold som Statnett tidligere er pålagt å rette opp. Vi mener at overtredelsen ikke er begått med overlegg, eller for å fremme foretakets interesse. Vi ser heller ikke at Statnett har hatt eller kunne oppnådd noen vesentlig fordel ved overtredelsen.

Etter en konkret, skjønnsmessig vurdering i denne saken ilegger vi overtredelsesgebyr på kr. 500 000,-.

8.2 Om betaling av overtredelsesgebyr

Faktura blir tilsendt. Innbetalt overtredelsesgebyr tilfaller statskassen.

Overtredelsesgebyr er tvangsgrunnlag for utlegg etter tvangsfullbyrdelsesloven § 7-2 bokstav e, jf. energiloven § 10-7 annet ledd.

Klageadgang

Vedtaket kan påklages, se orientering om rett til å klage på siste side.

Med hilsen

Kristin Kolseth
Seniorrådgiver

Godkjent av Tiril Henriksen Norvoll
Seksjonssjef

Tore Langset
Direktør

Godkjent i henhold til RME sine interne rutiner.

Mottakerliste:

STATNETT SF

Kopimottakerliste:

Orientering om rett til å klage

Hvem kan klage på vedtaket?	Hvis du er part i saken, kan du klage på vedtaket. Du kan også klage på vedtaket hvis du har rettslig klageinteresse i saken.
Hvor skal du sende klagen?	Du må adressere klagen til Energiklagenemnda men sende den til RME. RMEs e-postadresse er: rme@nve.no. RME vurderer om vedtaket skal endres. Dersom RME ikke endrer vedtaket, vil vi sende klagen til Energiklagenemnda .
Frist for å klage	Fristen for å klage på vedtaket er 3 uker fra den dagen vedtaket kom frem til deg. Hvis vedtaket ikke har kommet frem til deg, starter fristen å løpe fra den dagen du fikk eller burde ha fått kjennskap til vedtaket. Det er tilstrekkelig at du postlegger klagen før fristen løper ut. Klagen kan ikke behandles dersom det har gått mer enn 1 år siden RME fattet vedtaket
Du kan få begrunnelsen for vedtaket	Hvis du har fått et vedtak uten begrunnelse, kan du be RME om å få en begrunnelse. Du må be om begrunnelsen før klagefristen løper ut.
Hva skal med i klagen?	Klagen bør være skriftlig. I klagen må du: <ul style="list-style-type: none">- Skrive hvilket vedtak du klager på.- Skrive hvilket resultat du ønsker.- Opplyse om du klager innenfor fristen.- Undertegne klagen. Hvis du bruker en fullmektig, kan fullmektigen undertegne klagen. I tillegg bør du begrunne klagen. Dette betyr at du bør forklare hvorfor du mener vedtaket er feil.
Du kan få se dokumentene i saken	Du har rett til å se dokumentene i saken, med mindre dokumentene er unntatt offentlighet. Du kan henvende deg til RME for å få innsyn i saken.
Vilkår for å gå til domstolene	Hvis du mener vedtaket er ugyldig, kan du gå til søksmål. Du kan bare gå til søksmål dersom du har klaget på RMEs vedtak, og klagen er avgjort av Energiklagenemnda som overordnet forvaltningsorgan. Du kan likevel gå til søksmål dersom det har gått 6 måneder siden du sendte klagen, og det ikke skyldes forsømmelse fra din side at klagen ikke er avgjort.
Sakskostnader	Dersom RME eller Energiklagenemnda endrer vedtaket til din fordel, kan du søke om å få dekket vesentlige og nødvendige kostnader. Du må søke om dette innen 3 uker etter at klagevedtaket kom frem til deg.

Denne forklaringen er basert på forvaltningslovens regler i §§ 11, 18, 19, 24, 27 b, 28, 29, 31, 32 og 36.